

B.P. 1710

IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA
MW IPOSTA

BUJUMBURA

BURUNDI

ICIGWA CA 10

NI KUKI ABANA B'IMANA BENSHI BADA KWIRIKIZA
IBWIRIZWA RYA KANE ?

Umurongo wo kwibukwa : « Bansenger ubusa, kukw inyigisho bigisha ar'ivyagezwe n'abantu. » Matayo 15 : 9.

URWINJIZO

Mu cigwa cacu gihera twizemwo vyinshi vyerekeye ijambo ry'ukuri : (a) Isabato y'umusi ugira indwi yahawe umugisha mwinshi mu gihe c'ukuremwa. (b) Igituma Imana yaremye isabato kwar'ukugira ngw iz'iributsa abantu imirimmo itangaje y'Imana. (c) Abana b'Imana bakomeza isabato amabwirizwa cumi ataratangirwa ku musozi Sinayi. (d) Isabato yakomezwa mu gihe c'abahanuzi gushika igihe Yesu aje kur'iyi si. (e) Yesu yahimbaza isabato kandi yategeka kuyihimbaza gushika asubira mw ijruru. (f) Incuti za Yesu n'abigishwa biwe barayi-himbaje no hanyuma y'ibambwa ryiwe. (g) Yesu cank'abigishwa biwe si bo bahinduye umusi w'isabato, n'uburyo bwo kuyihimbaza. (h) Abana b'Imana bazoshishikara guhimbaza isabato no mw isi nsha bari kumwe n'Imana.

None ga yemwe niba abo bantu barahimbaza umusi ugira indwi, kandi Yesu n'abigishwa biwe batayihinduye, ni kuki abantu benshi bubahiriza uwundi musi nk'ahw ari wo saba-to? Iki kibazo kibazwa n'abantu isinzi mw isi yose. Mbega birashoboka kw ico kibazo cishurwa? Ego me cokwishurwa.

MW ISEZERANO RISHA NTA BWIRIZWA RYO GUHINDU-RWA KW ISABATO RIRIMWO.

1. Mbega muri Bibiliya hari ibwirizwa rihindura isabato n'gw ibe uwundi musi ?

Oya ntiririho. Reka turabe ivy'abayobozi benshi b'ayandi madini atar'amwe bavuga kur'iryo bwirizwa.

(a) Eglise Baptiste :

Dr. Edward T. Hiscox, Umuwanditsi wa « The Baptist Manual » mu mpapuro zasomwe imbere y'inama, novembre 13, 1893, yaravuze, ati « Hariho ibwirizwa ryo guhimbaza

isabato, mugabo iyo sabato ntiyari umusi wa mbere (dimanche) » Ariko bivuga ko, kubera icubahiro c'inganji, isabato yahinduwe ivanwa ku musi w'indwi, bayishira ku musi wa mbere w'indwi (dimanche)... None ahatubwira aho ivyo vyabereye ni hehe ? Si mw Isezerano Risha. Oya ye. Kuko ata cemezo kivuye mu Vyanditswe Vyera kubw'ihinduka ry'isabato ivanwa ku musi w'indwi, bayishira ku musi wa mbere w'indwi (dimanche).

(b) Eglise Anglicane :

Walter Farguhar Hook, D.D. Vicar of Leeds, ati « Ku vye-rekeye umusi w'Umwami (uwa mbere-dimanche) ntitubasha kuronka igisomwa na kimwe mu Vyanditswe Vyera vyo mw Isezerano Risha kivuga ko kuwuimbaza vyategetse n'Imana... iryo hindurwa ry'umusi w'isabato ntiriyigeze rivugwa n'abo Bakristo canke uko mbasha gutahura no kwhiweza. Iyo sabato ari yo kuruhuka ku musi w'indwi, ukaba umusi wagonewewe gusenga Imana, no kuruhura imibiri, no gukangura ubwenge, yari ibwirizwa ry'Imana. Iri bwirizwa ryerekeye ku musi w'indwi ryari guhindurwa n'Imana, Imana yonyene.

(c) Eglise Lutherienne :

Professeur Georges Svrdrup, umuyobozi wo mw ishengero rya Luther yasobanuye ivyakuriye umwaka wa 1909, ati, « Ko ata hantu na hamwe habasha kuboneka ho mu Vyanditswe Vyera hemeza yuko Umwami ubwiwe canke abatumwa biwe bategetse kw isabato ihindurwa igashirwa ku musi wa mbere w'umushamvu, kandi ubwo gusubiza ico kibazo vyari bikomeye, « Ni nde yahinduye isabato ? »

(d) Eglise Methodiste :

« N'ivy'ukuri nta bwirizwa ririho ry'ukuri ritegeka kubatiza umwana mutoyi... kandi nta n'irindi bwirizwa iry'ari ryo ryose ritegeka kuruhuka uwo musi wa mbere w'indwi. » « Methodist Episcopal Theological Compend » by Amos Binney, ku rupapuro rwa 180, 189.

(e) Eglise Catholique Romaine :

James Cardinal Gibbons (R.C) mu gitabo citwa « The faith of our fathers » ku rupapuro rwa 111 (1893), yaravuze, ati « Ushobora gusoma Bibiliya uhoreye mw Itanguriro gushika inu Vyahishuwe ntubonemwo umurongo n'umwe wemeza kwezwa kw umusi wa mbere (dimanche). Ivyanditswe Vyera bihesha Ishengero ububasha bwo gukomeza umusi w'indwi (Samedi), umusi twebbe Abagatolika tudakomeza na gato. »

Musenyeri mukuru Père Enright yize cane ivyerekeye idini Gatolika y'i Roma, yemeye ko azotanga ibihumbi n'ibihumbi abonye umuntu amwereka umurongo n'umwe muri Bibiliya wemeza ko umusi wa mbere (dimanche) ar'umsui mweranda. Abantu benshi barahavuye barasoma Bibiliya kuva mu ntango gushika ku mperaku, ntibabonye na mba.

NONE NI NDE YAHINDUYE ISABATO AKAYIKURA KU MUSI W'INDWI AKAYISHIRA KU MUSI WA MBERE (DIMANCHE) ?

2. Mbe hari abantu bemeza ko ari bo bahinduye isabato yera y'Uhoraho bakayigira umusi wa mbere (dimanche) ?

Ego me, bariho. Umutumwa Paulo yaburiye abo Bakristo ba mbere yuko ubugarariji buzobaho, kandi kw inyigisho z'ubugarariji zizokwaduka. (Ivyakozwe n'Intumwa 20 : 29, 30 ; 2 Ab', Tesalonike 2 : 7). Yesu amaze nk'imyaka 200 avuye mw

isi, bamwe mur'abo Bakristo ba mbere barayobejwe bareka isabato batangura gukomeza umusi wa mbere. Soma aya majambo akurikira ava mu gitabo citwa : « The Convert's Catechism of Catholic Doctrine : »

Ikibazo : Isabato n'uwuhe musi ?

Inyishu : Umusi w'indwi ni wo sabato.

Ikibazo : Kuki duhimbaza umusi wa mbere (dimanche) mu kibanza c'umusi ugira indwi (samedi) ?

Inyishu : « Duhimbaza umusi wa mbere mu kibanza c'umusi ugira indwi kubera ishengero ry'i Roma mu nama yaryo y'i Laodikia (336 A.D.) ryahinduye ukwera kw'umusi ugira indwi rigushira ku musi wa mbere. »

Aha hari andi majambo yanditswe n'ishengero ry'i Roma (Eglise Catholique Romaine) : « Ishengero ryafashe umusi wa mbere w'abantu batizera Imana riwuhindura uw'indwi w'Abarakristo. » Catholic World March 1884, urupapuro rwa 809.

« Mw ishengero ry'Abagatolika b'i Roma niho mwakuye umusi wa mbere (dimanche) wanyu, uwo musi wa mbere muwuhindura umusi w'Umwami, yawutangiye kugira ngw ube inyigisho z'abantu, kuko mudafise umugabane na muto w'Ivyaditswe Vyera tubasha kwemeza. Kubera izo mpamvu ivyo mwabigize ishimikiro ry'ukwizera kwanyu... mubihawe n'ububasha bw'ishengero Gatolika ry'i Roma. » D.B. Ray, Papal Controversy 1892, urupapuro rwa 179.

Kubw'aya majambo yanditswe tubasha kubona yuko ububasha bw'ishengero Gatolika ry'i Roma buvuga yuko Bibiliya idafise itegeko ryo guhindura umusi wa mbere (dimanche) umusi wera, ahubwo kw ishengero ari ryo ryishinze iyo hinduka. N'inkuru z'isi z'isi zihuza n'ayo majambo. Igihe itegeko rikomeye ryo kuruhuka ku musi wa mbere ryahabwa ababa mu bisagara, abakora muri sentare, abakozi bose, hari mu gihe c'Umwami Constantine, mu mwaka wa 321 A. D. (Inyuma ya Kristu)... kiretse abantu batagira uwundi murimo atar'uwo kurima gusa.

« Encyclopaedia Britannica, ninth edition, aritcle « Sunday. » Isabato y'umusi ugira indwi yubahirijwe na Kristo n'abatumwa biwe, n'abakristo ba mbere bose, gushika ku nama y'i Laodikia... ni yo yahavuye ihindura umusi wa mbere umusi w'Umwami. » William prynne's « Dissertation on the Lord's Day » urupapuro rwa 33,34,44.

Uwo Contantine, Umwami w'Abaroma, ni we yashinze itegeko rya mbere ritegeka abantu bose gusenga ku musi wa mbere, ishengero ry'i Roma ryakurikije iyo tegeko n'ayandi menshi guhera mu nama yabereye I Laodikia ugakomeza ukageza mu myaka amajana menshi.

Ni kuki Abaprotestanti (Abakristo badasangiye idini n'Abagatolika) bahavuye bemera iyo sabato yashinzwe n'ishengero n'Abagatolika b'i Roma ? Inyishu yaco iragoye. Kumbure bamwe ntibazi yuko ububasha bwa Gatolika ari bwo bwahinduye uwo musi. Abandi bakekereza kw isabato yahinduve igihe Yesu yabambwa ku musaraba nk'uko urwo rwitwazo ruhora rwigishwa. Abandi bemera ivyo bigishijwe n'abakuru babo b'amadini, ntibirirwe bagerageza kwiyigisha ubwabo. Muncamake twemeza ko hariho abana b'Imana bahimbaza umusi wa mbere (dimanche) bagororotse, n'umutima mwiza, kuko batazi kw Imana itahezagiye uwo musi.

UBUHANUZI BWO GUHINDURA ISABATO.

3. None har'ubuhanuzi bwa Bibiliya buvuga ivy'ihinduka ry'isabato ?
Mu vy'Imana izi kandi yavuze uhoreye ku ntango ugashika

kw ihereza ryavyo (Yesaya 46 : 10) dukwiye kwemera imburo zo mw ijambo ry'Imana zivuga ko hazobaho abagerageza guhindura isabato. Daniyeli 7 : 25, « Isumba vyose azoyivugakw amajambo y'agatituro, kandi azocobogoza abera b'Isumba vyose Azoja imigabo yo guhindura ibihe n'ivyagezwe...» Amabwirizwa ya nde? Amabwirizwa y'Imana. Vyongeye ubwo ibwirizwa rya kane ari ryo rifitaniye isano n'ibihe ryonyene, ntitwota ngazwa nukw iryo hindurwa ariho ryavuye. Uwo murongo utumenyesha kandi k'ubwo bubasha buzohama abera b'Imana Isumba vyose. Bizwi neza kw ico gihe ar' « Igihe c'Umwiza, » « Age de ténèbre, » canke « Moyen Age », abantu ibihumbi n'ibihumbi vy'abayoboke b'Imana bishwe n'abagatolika b'i Roma kuko batakurikije inyigisho zabo. Ubwo bubasha ntibwagerageje guhindura amabwirizwa y'Imana gusa, ariko bwarahamye n'aberanda.

Mu vyakozwe n'Intumwa 20 : 29, 30, Paulo yabwiye abakristo ba mbere amabingira aryana azozanwa mw ishengero no kudadika amajambo kugira ngo bakwegere abigishwa inyuma yabo. Mw ikete rya 2 Ab'i Tesalonike 2 : 3, 4, Paulo asubiramwo ivyerekeye uwo mugarariji, arwanya yishira hejuru y'Imana. Yarasubiye avugira mur'uyu murongo ivy'ibanga ry'umugararizo, ari ryo ryari ritanguye gukora ibikorwa vyaryo mur'ico gihe. Vyoba vyiza k'umusomyi wese asoma iyi mirongo ayigereranya n'umurongo wa cumi na kabiri, kugira ngow ashobore gutegeera neza ububasha bw'uwo mugarariji. None umuntu wese yoshobora kurwanya ububasha bw'uwundi mu bundi buryo gusumba kugerageza guhindura amabwirizwa y'ubwo bushobozzi kugira ngo yihe ubutegetsi n'ububasha ?

INGENE AMABWIRIZWA Y'IMANA YAHINDUWE.

4. Abantu bahinduye a ma bwirizwa y'Imana gute ?

Mu ruhande rw'ibubamfu handitswe amabwirizwa cumi nk'uko yatanzwe n'Imana. Ku ruhande rw'i buryo nahohanditswe amabwirizwa cumi nk'uko yanditswe muri Katekisimu y'Abagatolika b'i Roma : Btlur's urupapuro rwa 28.

AMABWIRIZWA NK'UKW IMANA YAYATANZE : UKO YANDITSWE MURI KATEKISIMU Y'ABAGATOLIKA :

1. Ntukagira izindi mana umbakikanya.	1. Nd'Uhoraho Imana yawe, ntuze wiger'ugira izindi mana mu mbavu zanje.
2. Ntukibazire igishushanyo, cank'igisa n'ishusho y'ikintu na kimwe kiri hejuru mw ijuru, canke hasi kw isi, canke mu mazi mu biyaga ; ntuze uvikubite imbere, ntuz'ubisabe, kuko jewe Uhoraho Imana yawe, nd'Imana ifuha, mpora abana ibigabitanyo vya ba se, nkageza ku runganwe rugira gatatu no kurugira kane rw'abanyanka, nkagirira	2. Nturahire ubusa izina ryanje.

ikigongwe abankunda, baki-
tondera ivyagezwe vyanje,
nkageza ku runganwe rwabo
uko ruzogenda rukurikira-
na gushitsa igihumbi.

3. Ntugapfe kuvuga izina rya-
ne, jewe Uhoraho Imana ya-
we, ku vy'ubusabusa ; kuk'
uworivuga ku vy'ubuabusa
jewe Uhoraho ntobura ku-
bimuhora.
4. Wibuke kuziririza umusi
w'isabato. Mu misi itandatu
uz'ukore, abe ari yo ukore-
ramw'ibkorwa-vyawe vyose
ariko umusi ugira indwi ni
wo sabato yanje, jewe Uho-
raho Imana yawe. Ntukagi-
re igikorwa na kimwe ukora
kuri wo, wewe ubwawe,
canke umuhungu wawe,
cank'umukobwa wawe,
cank'umugurano wawe,
cank'umuguranokazi wawe,
cank'inka zawe, cank'uw'
inyambukira iba i wawe,
kukw imisi itandatu ari yo
jewe Uhoraho naremeyemw
ijuru n'isi n'ikiyaga, n'ibiri
muri vyo vyose, nkaruuhuka
ku musi ugira indwi : ni co
catumye jewe Uhoraho mpe-
zagira umusi w'isabato, nka-
weza.
5. Wubahe so na nyoko, kugi-
ra ng'urambire mu gihu-
jewe Uhoraho Imana yawe
nzoguha.
6. Ntukice.
7. Ntugasambane
8. Ntukibe
9. Ntukagirize ibinyoma mu-
genzawe.
10. Ntukifuze inzu ya mugen-
za, ntukifuze umugore wa
mugenzawe, cank'umugura-
no wiwe, cank'umugurano-
kazi wiwe, cank'inka yiwe,
cank'indogobwa yiwe, cank'
ikintu na kimwe ca muge-
nzawe.
3. Wibuke guhimbaza umusi
wa Mungu.
4. Urasonera so na nyoko.
5. Ntiwice.
6. Ntuzosambane.
7. Ntiwibe.
8. Ntubeshe canke ng'ubeshe-
re abandi.
9. Ntiwifuze umugore wa mu-
genzawe.
10. Ntukifuze ubutunzi bwa mu-
genzawe.

Tugereranije aya mabwirizwa ukw ari kubiri, tubona ko ayo
mabwirizwa yahinduwe n'umuntu adafise ibwirizwa rya kabiri

rituba za kwiremera ibishushanyo. N'ibwirizwa rya kane ntiri-tomoye umusi w'isabato uw'ari wo, kandi ntirisobanura uwaremye iyo sabato canke ngo rigaragaze zo waremewe kuba icibutso co kurema. Ibwirizwa rya cumi ryaciwemw'abiri, kugira ngw ico gitigiri gikwire icumi. Ni nde yahaye umuntu ububasha bwo kwica amabwirizwa? Ku vy'ukuri s'Imana.

ABAYOBOZI BACUMUZA ABANA B'IMANA.

5. Mbe kuva kera hamyeho abazimiza abana b'Imana? Imana ivuga iki kuri abo bayobozi?

Muri Bibiliya hari imirongo myinshi yerekana ukw Imana iraba abayobozi bazimiza abana bayo; Nimuze turabe ingingo imwe gusa.

« Bazobona ibara abungere batikiza intama zo mu canya canje, bakazishwiragiza! ni jewe Uhoraho mbivuze. None rero uku nik'Uhoraho agize, ni we Mana y'Abisirayeli, ku vyo ageneye abungere baragira abantu biwe; ati Mwashwiragije umukuku wanje, murawirukana, ntimwawuraba; nuko rero nanje nzobazira, mbazanekw ivyago bihwanye n'ukugira nabi kwaenyu, ni jewe Uhoraho mbivuze. » Yeremiya 23: 1,2»

« Aba bantu banyubahisha iminwa yabo, arikw imitima yabo iri kure yanje; bansengera ubusa, kukw inyigisho bigisha ar'ivyagezwe n'abantu. »

Mariko 7: 6, 7.

Aha hatwereka yukw Imana izi ko harihw abigisha inyigisho z'abantu.

Asangwa mu bayobozi bo mu Bisirayeli no mu Bakristo bambere harimwo ababazimiza bakareka inyigisho z'ukuri, none twotangazwa n'uko hakiraho ben'abo bantu gushika no muri kino gihe? Abensi mur'abo bantu n'abicisha bugufi, biyumvira kw ivy bize ar'ivy'ukuri. Inzu y'umuntu iramutse ihiye, ntiyemere kw ihiye none ivyo vyobuza uwo muntu gusha, gushika apfe? Ashaka kumenya ukuri n'ahunge akize ubuzima bwiwe.

6. None ni nama ki Imana ifitiye abayobozi b'abana bayo?

Malaki 2: 7, 8, « Kukw akanwa k'umuherezi gakwiye kuzigama ubwenge, kandi mu kanwa kiwe niho bakwiye kabatiza ivyagezwe: kukw ariwe ntumwa y'Uhoraho Nyen'ingabo. Ariko mwewo mwarakebeje muta inzira; mutsitaje benshi mu vy'ivyagezwe; mwononye isezerano rya Lewi, ni ko Uhoraho Nyen'ingabo agize. »

Iyo abasirkare bagiye mu ntambara basiga ingo zabo, ababantu n'incuti, bakaja kurwanira igihugu cabofise ubutwari. Ukwiyre gukurikira Yesu utwaye ubugabo; ukaja mbere mu bwami bwiwe mu vy'umutima.

Hari inkuru y'umwana yari agiye kuja mw igalimoshi, yari yatevye, yashitse ah'igalimoshi rihagarara asanga rihagurutse, na ryo ryaratrebuka cane. Yashitse asemagirika kuko yari yirutse cane, ashitse abura ico akora. Umuntu umwe arambwira, ati « Ntiwirutse cane rwose. » Ivyo s'ivy'ukuri. Uwo mwana aravuga, ati « Nirutse uko nshoboye kwose, ahubwo nirutse NTEVYE. » Ntuse n'uyo mwana, ahubwo tangura ubu. Tangura gukorera Imana ubu, ntutebe kwitegura kuzoja kuba mu mazu yo mw ijuru.

« Ni mugende mugifise umuco, umwiza woye kubiriranirako. » Yohana 12: 35.

!TEGEREZE NEZA : Ukoresho Bibiliya hamwe n'icigwa. Ibibazo cose gifise INYISHU IMWE GUSA. Wandike X mu kazu k'inyishu y'ukuri. Ntihangire ikintu wandika mu tundi tuzu tubiri dusigaye. Raba akarorero ku kibazo ca 1 c'icigwa ca 1.

IBIBAZO VY'ICIGWA CA 10.

1. Isabato muri Bibiliya.

- A. Bibiliya ntiyemera kw abantu baruhuka ku wa mbere (dimanche).
- B. Kuruhuka ku wa mbere (dimanche) vyategetswe n'Imana.
- C. Abantu benshi ntibaruhuka kuwa mbere (dimanche).

2. Ni nde yahinduye umusi w'isabato ?

- A. Isabato yahinduve na Yesu.
- B. Isabato yahinduve na Petero.
- C. Isabato yahinduve na Abagatolika b'i Roma.

3. Akamaro k'uguhimbaza isabato.

- A. Abahimbaza isabato nta mpera bazoronka.
- B. Isabato izohimbazwa no mw ist nsha.
- C. Isabato yaremwe mu gihe c'isegenya.

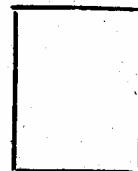
4. Isabato izokwamaho.

- A. Imana ntiyari izi ko hariw abantu bazohindura isabato.
- B. Muri Bibiliya isabato ntiyahinduve.
- C. Isabato iba ku musi wa gatanu w'umushamvu.

5. Isabato y'ukuri.

- A. Isabato y'ukuri ni iyo kuwa mbere (dimanche).
- B. Isabato izi ku musi ugira indwi ku mushamvu.
- C. Isabato yashinzwe n'umuhanuzi Eliya.

**IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA MW IPOSTA
B.P.1710, Bujumbura
Burundi.**

Izina.....

Ah'uba

